

Č. 16/2000

Státní zastupitelství není oprávněno podle § 35 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu vstupovat do řízení ve věcech zápisu do nadačního rejstříku, který vede rejstříkový soud (§ 5 odst. 1 zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů).¹

Nejvyššímu státnímu zastupitelství adresovalo Vrchní státní zastupitelství v Praze návrh na zaujetí stanoviska k oprávnění příslušného státního zastupitelství vstoupit do řízení ve věcech nadačního rejstříku. Důvodem tohoto návrhu byl dotaz Městského státního zastupitelství v Praze, zda lze podle § 35 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vstoupit též do řízení o zápisu nadace nebo nadačního fondu do nadačního rejstříku, neboť k tomuto vstupu do řízení obdrželo podnět. Vrchní státní zastupitelství v Praze i Městské státní zastupitelství v Praze ze znění § 5 odst. 5 zákona č. 227/1997 Sb. dovozují možnost vstupu státního zastupitelství do řízení ve věcech nadačního rejstříku, když § 35 odst. 1 písm. c) o.s.ř. splňuje obě podmínky uvedené v § 5 odst. 5 zákona č. 227/1997 Sb., poněvadž je ustanovením občanského soudního řádu a zároveň je ustanovením vztahujícím se na řízení ve věcech obchodního rejstříku. Podle názoru Vrchního státního zastupitelství v Praze nejedná se o nepřipustně rozšiřující výklad, i když zápis do nadačního rejstříku není v § 35 odst. 1 písm. c) o.s.ř. výslovně uveden, a to vzhledem k nabytí účinnosti zákona 227/1997 Sb. až dne 1. 1. 1998. Vrchní státní zastupitelství v Praze konstatovalo, že opačný názor, že není dána pravomoc státního zastupitelství ke vstupu do zápisového řízení do nadačního rejstříku, protože § 35 odst. 1 písmeno c) o.s.ř. mluví pouze o zápisu do obchodního rejstříku, by vzhledem k znění § 5 odst. 5 zákona č. 227/1997 Sb. znamenal ignorování této nepřímé novely § 35 odst. 1 o.s.ř.

Nejvyšší státní zastupitelství nepovažuje stanovisko Vrchního státního zastupitelství v Praze za správné z těchto důvodů:

Podle § 5 odst. 5 zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro rejstřík, jeho vedení a řízení ve věcech rejstříku obdobně ustanovení obchodního zákoníku a občanského soudního řádu vztahující se na obchodní rejstřík, jeho vedení a řízení ve věcech obchodního rejstříku.

V citovaném ustanovení použité slovní vyjádření „obdobně“ znamená, že rovněž pro řízení ve věci nadačního rejstříku platí v celém rozsahu ustanovení občanského soudního řádu vztahující se na řízení ve věcech obchodního rejstříku,

¹ Po nabytí účinnosti novely občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. dnem 1. ledna 2001 státní zastupitelství bude ke vstupu v uvedeném řízení oprávněno, jakož i v řízení ve věcech zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností (srov. zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů).

Podle § 35 odst. 1 písm. i) občanského soudního řádu, ve znění novely provedené zákonem č. 30/2000 Sb., která nabyvá účinnosti dnem 1. 1. 2001, státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení ve věcech mj. i obchodního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností a nadačního rejstříku.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zmíněné novely k příslušným bodům novely pouze stručně uvádí: „Od účinnosti zákona č. 283/1993 Sb. se řízení u soudu zúčastňuje místo prokurátora státní zastupitelství. Navrhuje se rozšířit možnosti vstupu státního zastupitelství do zahájeného řízení v dalších případech, v nichž je naléhavý zájem společnosti a řádném a úplném objasnění věci a na správném rozhodnutí.“

nestanoví-li zákon č. 227/1997 Sb. jinak. Takovými ustanoveními občanského soudního řádu jsou §§ 200a, 200b, 200d.

Nadačního rejstříku se týkají ustanovení § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 6, § 26 odst. 1, § 27 odst. 2, 3, 4, 5, § 35 odst. 1, 2 a § 36 zákona č. 227/1997 Sb., která nevyklučují aplikaci označených ustanovení občanského soudního řádu. Mezi uvedenými ustanoveními zákona č. 227/1997 Sb. jsou i ustanovení stanovící, které subjekty se mohou účastnit řízení ve věci nadačního rejstříku. Těmito subjekty jsou podle § 5 odst. 2 zřizovatel, který podává návrh na zápis nadace do nadačního rejstříku, § 27 odst. 4 zahraniční nadace, která podává návrh na zápis organizační složky zahraniční nadace, § 35 odst. 1 statutární orgán nadace vzniklé podle dosavadních předpisů, který ve lhůtě 12 měsíců ode dne účinnosti zákona č. 227/1997 Sb. podá návrh na zápis do rejstříku podle zákona č. 227/1997 Sb., § 36 odst. 1 organizace s mezinárodním prvkem vyvíjející činnost v České republice na základě povolení podle zvláštního zákona, které mají povahu zahraniční nadace, jež podá ve lhůtě 12 měsíců ode dne účinnosti zákona č. 227/1997 Sb. návrh na zápis do rejstříku podle § 27 cit. zákona. V řízení o změně nebo zániku zapisovaných skutečností je jeho subjektem nadace nebo nadační fond vzniklý podle § 5 odst. 1 zákona č. 227/1997 Sb.

Zákon č. 227/1997 Sb. nestanoví oprávnění státního zastupitelství vstupovat do řízení ve věci nadačního rejstříku. Oprávnění vstupovat do občanského soudního řízení nutno interpretovat restriktivně (viz čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

Z citovaných ustanovení je tedy zřejmé, že § 5 odst. 5 zákona č. 227/1997 Sb. odkazuje jen na procedurální pravidla občanského soudního řádu, nikoliv na určení subjektů, které se tohoto řízení mohou zúčastnit.

Je potřebné pouze připomenout, že dnem 1. 1. 2001 nabývá účinnosti novela občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb., která v § 35 odst. 1 písm. i) stanoví, že státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení ve věcech mj. i obchodního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností a nadačního rejstříku.